

Aan de Onderwijsraad
Mevrouw prof. dr. G.T.M. ten Dam
Mevrouw dr. A. de Wolff
Nassaulaan 6
2514 JS Den Haag

datum 15 februari 2011
ons kenmerk PH/150211/01
onderwerp Advies Actieplan Beter Presteren

Geachte leden van de Onderwijsraad,

Binnenkort moet u advies uitbrengen over de plannen van minister Van Bijsterveldt om het aantal profielen in de bovenbouw havo/vwo terug te brengen naar twee, en om meer aandacht te geven aan Nederlands, Engels, wiskunde en 'science'.

Wij maken ons zorgen over de mogelijk negatieve effecten van de maatregelen die worden voorgesteld in de adviesaanvraag voor een Actieplan Beter Presteren.

Wij onderschrijven de wens om de leerprestaties van leerlingen te verbeteren. Wij wijzen u echter graag op de conclusie van uw rapport uit 2001 over de basisvorming, dat een kerncurriculum *ook* een cluster sociaal-culturele vakken omvat waaronder de kunstvakken.

Om de volgende – met onderzoek onderbouwde - redenen verzoeken wij u in uw advies de kunstvakken de plaats te geven die ze in onze ogen verdienen.

1 – Kunstvakken zijn voorwaardelijk voor een kenniseconomie

De door minister Van Bijsterveldt aangekondigde onderwijshervorming in het voortgezet onderwijs sluit aan bij de ambitie van het kabinet om Nederland te brengen naar de top vijf van kenniseconomieën in de wereld. Een succesvolle kenniseconomie kenmerkt zich volgens de minister door een hoog niveau van beheersing van kennis en (sleutel)vaardigheden. Naar het idee van de ondertekenaars van deze brief zijn innovatief denken en het creatief oplossen van problemen uiterst belangrijke voorwaarden voor de beoogde kenniseconomie, waarbinnen creatief werk een groeiende economische waardering en opbrengst heeft. In het onderwijs vormen de kunstvakken (beeldend, dans, muziek, drama en audiovisuele vormgeving) de voedingsbodem waarop creativiteit bloeit en waar de vruchten van 'out of the box'-denken geplukt kunnen worden.

2 – Kunstvakken zijn voorwaardelijk voor evenwichtige vorming

Kunstvakken zijn van belang voor een evenwichtig curriculum en een evenwichtige kennisopbouw en vorming. Het is voor de ontwikkeling van alle leerlingen van belang om zich te scholen in meerdere symbooltalen. Naast taal en wiskunde zijn dat de symbooltalen van muziek, beeldende kunst, dans, theater en audiovisuele vormgeving. Leerlingen leren mede met deze talen ideeën over zichzelf en de

wereld uit te drukken, zij verwerven kennis en inzicht in de geschiedenis en de actuele betekenis van kunst en cultuur in de volle breedte en leren daarop kritisch te reflecteren. Kunstvakken leiden ook tot het ontwikkelen van cultuurhistorisch besef van leerlingen, hetgeen van groot belang is voor een land met een rijke geschiedenis op het gebied van kunst en cultuur.

3 – Kunstvakken kwalificeren en socialiseren

De waarde van kunstvakken in het primair en voortgezet onderwijs is socialiserend en kwalificerend. Kunstvakken bereiden leerlingen voor op een volwaardige deelname aan de maatschappij. Volwaardige deelname betekent ook cultureel burgerschap: de mogelijkheid tot actieve en receptieve cultuurdeelname in de volle breedte.

De kunstvakken zijn kwalificerend in vakoverstijgende zin. Ze dragen bij aan algemene cognitieve en sociale vaardigheden, zoals voorstellingsvermogen, divergent denken, een genuanceerde waarneming, omgang met ambiguïteit, kunnen presenteren en kunnen samenwerken.

Bovendien kwalificeren de kunstvakken de bovenbouwleerlingen die een vervolgstudie doen op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur en maatschappij en de creatieve industrie, wezenlijke onderdelen van de huidige en de beoogde kenniseconomie.

4 – Kunstvakken bevorderen de prestaties

Kunstvakken gaan niet ten koste van prestaties in de kernvakken, zij ondersteunen en versterken die prestaties juist (niet voor niets is de klassieke leerschool gestoeld op de zeven 'artes'). Dit blijkt bijvoorbeeld uit de positieve effecten van drama op het taalgebruik, en van muziek en beeldende vorming op het ruimtelijk inzicht en het meetkundig denken. Ze versterken de kernvakken ook doordat ze het plezier in school verhogen, de motivatie voor het leren vergroten en de voor het leren belangrijke voorwaarden - zoals exploratie- en doorzettingsvermogen - bevorderen.

Kunstvakken: sine qua non

Concluderend: het onderwijs in de kunsten vormt een sine qua non voor het aanleren van de 21ste eeuwse vaardigheden, waaronder kritisch en interdisciplinair denken, samenwerken en alle vormen van geletterdheid. Sterker nog: ze behoort onlosmakelijk tót die vaardigheden. Vaardigheden die bijdragen aan álle vakken, en die ook buiten school in een competitieve wereldwijde kenniseconomie van levensbelang zijn.

De ondertekenaars zijn graag bereid om het bovenstaande verder met u te bespreken en u steun te bieden bij de verbetering van het onderwijs.

Met hartelijke groet,

Piet Hagenaars

Directeur Cultuurnetwerk Nederland

Mede namens

Folkert Haanstra

Bijzonder hoogleraar cultuureducatie en –participatie Universiteit Utrecht en Lector Kunst- en cultuureducatie Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Marjo van Hoorn

Voorzitter Vereniging Samenwerkingsberaad Kunstvakken (SBKV)

Leo Molendijk

Voorzitter HBO-Netwerk kunstvakdocentenopleidingen (KVDO) & Manager educatie
Codarts

Reyer Ploeg

Voorzitter Vereniging Leraren Schoolmuziek (VLS)

Wim Majoor

Voorzitter Vereniging Onderwijs Kunst en Cultuur (VONKC)

Trudy Verkerk

Namens de Vereniging Audiovisuele Educatie (VKAV)

Jan van Gemert

Namens de Beroepsvereniging Docenten Theater en Drama (BDD)

Anne Bos & Etje Heijden

Namens de Nederlandse Beroepsvereniging van Danskunstenaars (NBDK)

Henk Visscher

Voorzitter Vereniging CultuurProfielScholen

Antoine Gerrits

Steunpunt CultuurprofielScholen

Mart Janssens

Coördinator MA kunsteducatie Fontys & Hogeschool Zuyd te Tilburg

Mirjam van Tilburg

Head School of Education in Arts & Design, Willem de Kooning Academie, Hogeschool
Rotterdam

Marie-Thérèse van de Kamp & Willemien Cuijpers,

Vakdidactici Kunstgeschiedenis, CKV en Kunst Algemeen, Interfacultaire
Lerarenopleiding, UvA, Amsterdam

Harry Havekes

Vakdidacticus kunstgeschiedenis, CKV en Kunst Algemeen, & vakdidacticus
geschiedenis, Instituut voor Leraar en School, Radboud Universiteit Nijmegen

Esther Bos

Vakdidacticus Kunstgeschiedenis, CKV en Kunst Algemeen, ICLON Universiteit Leiden

Cas Himmelreich

KaapC, onderwijsbegeleidingsdienst